

Markt 17, misschien niet het oudste huis van de Markt maar wel het mooiste!

Markt 17 is niet zomaar een huis. Vanaf 1889 tot 2022 was het onafgebroken door drie generaties bewoond. Erfgoed stapelde zich op, niets werd weggegooid. Zovele bewijsstukken van zoveel aspecten van het leven.

Eind 2024 is de woning leeg. Alles is weg. De mensen en hun materieel nalatenschap zijn verdwenen. Via een opkoper en een veilinghuis wordt alles als het ware uitgestrooid. Toch getuigt deze woning van een heel rijk verleden. Zij is groot, straalt rijkdom uit en is ook mysterieus. Hoe meer men deze woning bezoekt hoe mooier ze wordt.

Er is in Herk geen mooiere woning dan deze. Ze moet altijd door welstellende mensen bewoond zijn geweest. Uit oude documenten weten we dat ze de brand van 1679 niet overleefd heeft. Normaal blijven de muren staan en kan men de woning herstellen. In de nokbalk staat 1666.

Men kan vermoeden dat de huidige voordeur vroeger een raam was. De ingang was via de poort, links van het huis. Dan kon men rechts de woning betreden. Ook de linker woning kon men van daaruit betreden. De twee toegangen zijn nog zichtbaar gebleven met valse deuren op geschilderd (speciaal) . Binnen in de woning is daar niets meer van te zien.

Ze heeft een gecementeerde en van schijn-voegen voorziene lijstgevel. Die dateert van rond 1910. Dat was toen een mode. Beneden is er een kalkstenen plint met de keldergaten.

Links en rechts van de ingangspoort liggen schampstenen in hardsteen om beschadiging aan de woning te beletten door binnenrijdende karren. Ze zijn schuin geplaatst zodat de wielen van de muur weggedrongen worden en de uitstekende naaf van de kar niet tegen het gebouw kan botsen

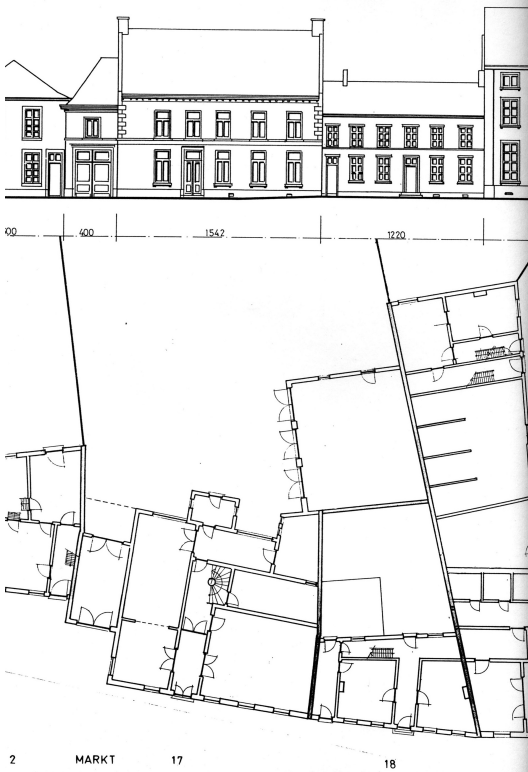

Bovenaan in de zijgevel zien we de muuranker in de vorm van een molenijzer. Of dit een bewijs is dat er effectief een molen was valt te betwijfelen. Het huis heette ten tijde van de branden "Het Moleneyser".

Op de gevel links zien we een rare knobbel. Het was de gastoevoer voor de straatverlichting. Bovenaan ziet men nog de haak waar de kabel die de straat overspande aan bevestigd was. Martinus Colemonts (°Herk-de-Stad 02/04/1825 -+Herk-de-Stad 20/06/1903) was niet alleen handwerker en landbouwer maar ook lantaarnaansteker in Herk.

Bij de woning hoorde nog een heel grote tuin, die aan de vestinggracht grensde. Die moet prachtig geweest zijn. Op de hoek van de Diestserstraat waar nu de parking van de Carrefour is stond achter de metalen barrière een grote indrukwekkende beuk. Tussen de beuk en de woning stonden vier kleine woningen, die verhuurd werden. Vele Herkenaren hebben hier een tijdje gewoond.

Het interieur is uniek voor Herk-de-Stad. De tand des tijds doet echter geen deugd aan deze woning. Binnenin is ze nog heel gaaf. Het interieur is rijkelijk. De deuren zijn prachtig en het steeds maar voorkomen van de ruitvorm heeft waarschijnlijk een betekenis. De houten trap is indrukwekkend met de typische slang die van boven vertrekt om zijn hoofd beneden te tonen. Het is een ruim huis met heel veel kamers. De zolder is indrukwekkend. Onder de woning zijn er nog vier kelders.

Notaris Eugène Boesmans (1851-1926) was in 1830 eigenaar. Zijn schoonzoon Armand Schotsmans (1887-1951) is de volgende. Zijn zoon Ivan Schotsmans (1924-2004), gehuwd met Irène Ectors (1931-2022) zijn met hun 4 dochters de laatste bewoners van het pand.

Eind 2024 koopt "het Stad" deze woning met tuin. Hopelijk krijgt de woning nog een mooie toekomst. Als erfgoed zou ze niet mogen verdwijnen.

Tekening : ▲Studie Windmolders-Vanbrabant.

Bronnen: (Foto)archief: Jos Leemans

Tekst: Jos Leemans, publicatie in 3540, november-december 2024.